

1.03 Kratki znanstveni prispevek

UDK 929 Mulič A.
75(497.4 Kanal)"16"
prejeto: 31. 1. 2007

Alessandro Quinzi

umetnostni zgodovinar, kustos Pokrajinskih muzejev v Gorici, Palača Attems-Petzenstein, Trg E. De Amicis 2, I-34170 Gorica
e-pošta: alessandro.quinzi@provincia.gorizia.it

Župnija Marijinega vnebovzetja v Kanalu za časa župnika Andreja Muliča (1623–1655)

IZVLEČEK

Na podlagi gradiva iz Državnega arhiva v Gorici želi članek prispevati k osvetlitvi lika Andreja Muliča, župnika v Kanalu v letih 1623–1655, ki je bil dejaven tudi kot naročnik umetniških del in pobudnik posodobitve oltarne opreme župne cerkve.

KLJUČNE BESEDE

Andrej Mulič, Kanal, kužno znamenje, Peter Morello/Morelli, Karl Konrad, Giuseppe Cittareo, Peter Franko, Gorica, cerkvena zgodovina, slikarstvo, 17. stoletje

SUMMARY

*THE PARISH OF MARIJINO VNEBOVZETJE (MARY'S ASSUMPTION) IN KANAL DURING
THE PRIEST ANDREJ MULIČ (1623–1655)*

Based on the material from the State Archive in Gorizia, the article wishes to contribute to the elucidation of the person of Andrej Mulič, priest in Kanal in the years 1623–1655, who was also active as commissioner of art works and initiator of modernisation of altar equipment of the parish church.

KEY WORDS

Andrej Mulič, Kanal, plague mark, Peter Morello/Morelli, Karl Konrad, Giuseppe Cittareo, Peter Franko, Gorizia, Church history, painting, 17th century

"Toliko več pa moremo povedati o naslednjem župniku pl. Andreju Muliču, ki je upravljal to [t.j. kanalsko] faro od leta 1623 do leta 1655", je zapisal Štefan Kociančič, ko je uvedel poglavje o kanalski župniji v 17. stoletju, objavljeno leta 1878 na straneh glasila Goriške nadškofije.¹ Kociančič se je pri sestavi članka lahko opiral na *Liber memorabilium* in druge dokumente iz župnijskega arhiva, uvodno trditev pa lahko podkrepimo še z nekaterimi neobjavljenimi podatki, ki jih hranijo v Državnem arhivu v Gorici.²

Prihod novega kanalskega župnika Andreja Muliča, ki je nasledil najbrž leto prej umrlega Fortunata Marchiandellija, je sovpadel s hudo kugo, ki se je hitro razširila po Soški dolini. "V spomin na to" – piše dalje Kociančič – "so postavili onstran mostu na desnem bregu Soče kamnit steber, ki stoji še sedaj ob cesti pri vrtu gospoda Petra Carnellija, s tem napisom: D. O. M. / OB HOC ERR/ECTV FVIT P / NOB. DNOS CÆ/TROSQ CONCI/VES CANLSES / IN HONOR. B. M. / V. SSQ ROCHI / ET SEBNI ITA SE / DEVOVENTES / TEMRE PESTIS / ANI 1623 / RESIDENTE / NOB. ET ADMO / RDO. / DNO AND / MVLITSCH PA/ROCHO IBIDE." Kar pomeni: Bogu najboljšemu, največjemu. Zato je bilo postavljeno po plemenitih gospodih in drugih kanalskih občanah v čast blažene Device Marije, sv. Roka in sv. Boštjana, ker so se tako zaobljubili v času kuge leta 1623, ko je bil tam župnik plemeniti in prečastiti gospod Andrej Mulič.³

Dvajset let pred izidom Kociančičevega članka, točneje leta 1855, je goriški zgodovinar Carlo Morelli že na kratko poročal o smrtni epidemiji. "Požrešnost kužnega strupa" naj bi občutili predvsem Kanalci, za kar Morelli navaja – sicer v skrajšani in prirejani obliki – ravno zgoraj omenjeni napis. Kuga je vsekakor dosegla tudi Gorico, a se z razliko od tiste kasnejše iz leta 1682, v samem mestu ni razširila zaradi "primernih in modrih ukrepov"; smrtna kosa naj bi požela le štirinajst oseb. Kljub temu, ali morda ravno zaradi tega, so se goriški meščani – podobno kot oni iz Kanala – posvetili sv. Roku in se zaobljubili, da bodo enkrat letno šli v procesiji do cerkve, ki mu je posvečena v Podturnu, zaselku, ki je takrat ležal izven mestnih vrat ob cesti proti Vipavski dolini.⁴

¹ Kociančič, *Parochia Canalis*, str. 19. Iz istega arhiva je črpal podatke tudi nepodpisani avtor članka *Zgodovinske drobtinice o farni cerkvi v Kanalu na Goriškem*, ki je bil objavljen leta 1867 v goriškem tedniku *Domovina*. Besedilo, ki je manj obsežno od Kociančičevega, naj bi sestavil Janez Wolf (1835–1917), ki je bil v letih 1864–1869 kaplan v Kanalu. Ponatisnjeno v *Kanal ob Soči*, str. 7–16.

² Gre za serijo dokumentov iz fonda ASGo, Giurisdizione di Canale, 1650–1831, b. 66, fasc. 241 (gl. Priloge).

³ Kociančič *Parochia Canalis*, str. 19. Slovenski prevod je povzet po Kociančič, *Župnija Kanal*, str. 23.

⁴ Morelli, *Istoria della Contea II*, str. 150. Tudi na oltarni sliki velikega oltarja podturnske cerkve sta upodobljena

Zaradi vihre prve svetovne vojne se kužno znamenje ni ohranilo, a ga v njegovem prvotnem izgledu lahko uzremo na fotografiji iz začetka prejšnjega stoletja: gre za približno 4 metre visok, prosto stoječ slop pravokotnega florisa, z visoko bazo in kapitelom, na katerem je postavljena edikula s kipcem svetnika. Skromen ostanek baze, okrašene s podolgovatim diamantnim kvadrom, pa sameva na cestnem oširku na treh posnetkih iz povojnih let.⁵

Znamenje je bilo postavljeno ob glavni prometnici in je kljub preprosti zasnovi in podrejenosti skromnega plastičnega okrasa arhitekturni členitvi odigralo pomembno prostorsko vlogo,⁶ saj je označevalo oster ovinek, na katerem je pot zavila k mostu čez Sočo v center naselja. Sama izbira lokacije v Predmostu, ob cesti, ki je vodila v visoko Soško dolino, pa nakazuje tudi na apotropijske intencije, ki so prisotne že v napisu, saj naj bi spomenik Kanalčane varoval pred morebitnimi novimi nevarnostmi, ki so prihajale s severa: že omenjeni Morelli namreč navaja, da se je kuga razširila iz Koroške.⁷

Andrej Mulič se je zavzel tudi za posodobitev oltarne opreme poznogotske župne cerkve. 12. decembra 1627 se je v Kanalu dogovoril z goriškim slikarjem Petrom Morellom (ali Morellijem) za dve sliki; prva je bila namenjena za oltar svetega Rešnjega Telesa, druga za Marijin oltar. Umetnik je na licu mesta izmeril velikost obeh platen in kot predujem prejel 5 ogrskih zlatnikov.⁸ Skoraj tri leta kasneje, 7. junija 1630, je v Kanalu za sliko svetega Rešnjega Telesa dobil del plačila in sicer 45 zlatnikov.⁹

Iz vizitacije Bartolomea iz Porcie, ki je "ad plebem Canalis" prispel 22. maja 1570, vemo, da je imela takratna cerkev šest oltarjev: velikega Marije Device v prezbiteriju, Janeza Krstnika levo izven prezbiterija, Marije Device na desni, sv. Križa sredi cerkve, sv. Fabjana in Boštjana brez omembe lokacije ter sv. Antona, ki je bil v cerkvi, a v pro-

kužna zavetnika sveta Rok in Boštjan, ki skupno s svetim Avguštinom zreta v nebo, kjer sta na oblakih Marija in dete obdana z angelci (prim.: Mlakar, *San Rocco*, str. 9–10). Po kužni epidemiji iz leta 1682 so se k svetemu Roku zatekli tudi Solkanci in mu leta 1689 na pobudo takratnega župnika Janeza Krstnika Križaja zgradili novo cerkvico (Paljk, *Iz cerkvene zgodovine*, str. 123).

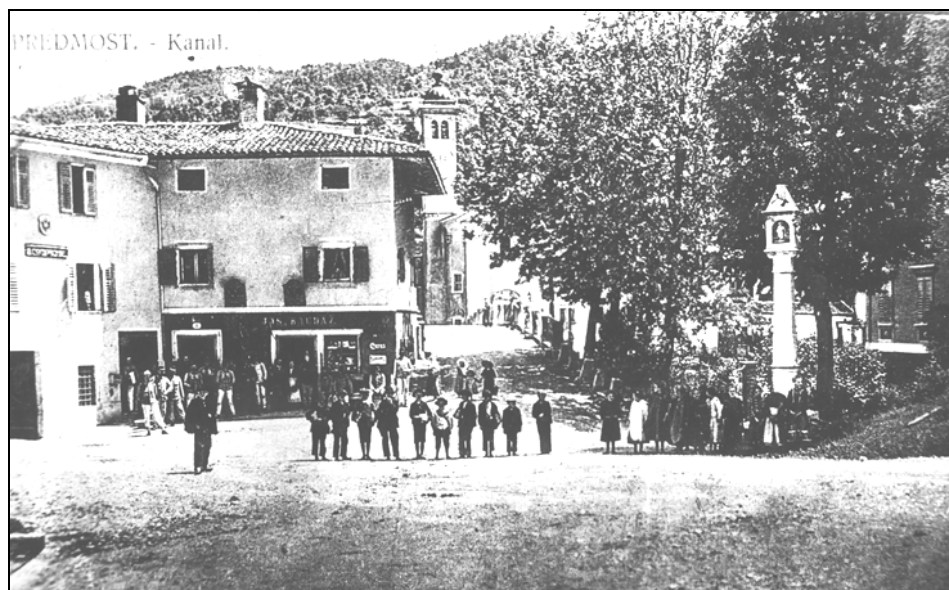
⁵ Za ostala posnetka gl. *Kanal ob Soči*, str. 48.

⁶ Zadnikar, *Znamenja*, str. 11–17. Najbrž ne gre pripisati golemu naključju, če danes stoji na isti lokaciji spomenik, ki ga je Jakob Savinšek (1922–1961) zasnoval kot valj monumentalnih dimenzij. Obeležje posvečeno "361. padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja občine Kanal" je bilo postavljeno "ob 20. obletnici revolucije".

⁷ Morelli, *Istoria della Contea II*, str. 150.

⁸ ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, nr. 11 (Priloga 2).

⁹ ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, nr. 12 (Priloga 3).

Kanal, Predmost. Vojašnica in Bavdaževa trgovina pri kanalskem mostu pred prvo svetovno vojno (Fototeka Goriškega muzeja, Nova Gorica).

Kanal, Predmost. Ruševine nekdanje vojašnice in Bavdaževe trgovine, ok. 1920 (Fototeka Goriškega muzeja, Nova Gorica).

storu, do katerega je vodilo dvajset stopnic.¹⁰ Leta 1751, ob pastoralnem obisku prvega goriškega nadškofa Karla Mihaela Attemsa, je imela cerkev oltar manj: velikega blažene Device Marije vnebovzete v prezbiteriju, presvetega Rešnjega Telesa

ex cornu evangelii, blažene Device Marije *ex cornu epistolae*, sv. Antona padovanskega v severni kapeli in roženvenskega v istoimenski južni kapeli.¹¹ Iz primerjave navedenih podatkov smemo sklepati, da je Morello dobil naročilo za stranska oltar-

¹⁰ Videm, Mestna knjižnica V. Joppi, f. Principale, ms. 1039, *Bartolomeus comes Purliliarum. Visitatio apostolica*, fol. 460^v–486^v.

¹¹ Attems, *Vizitacijski zapisniki*, IV, str. 7, 98. Kapela sv. Antona Padovanskega je bila prizidana leta 1662, Rožnenska leta 1698.

ja, ki sta bila po vsej verjetnosti prislonska na slavočno steno in ju je dal Mulič povsem obnoviti. K temu ga je morda vodila želja, da bi po okusu časa zagotovil neko večjo somernost pri pogledu na prezbitarij, kjer je kraljeval mogočen krilni oltar z mnogimi klesanimi in pozlačenimi kipi: Krstnikov oltar je namreč bil ravno tako krilni s številnimi pozlačenimi in poslikanimi kipi, medtem ko mu je na južni steni odgovarjal samo velik kamniti kip postavljen na Marijinem oltarju.¹² Gotovo pa smemo iskati prvi in globlji vzgib v teološki oz. pastoralni naravi posega, saj je Mulič želel posodobiti sporočilo in jo protireformacijsko uglasiti. V tem smislu je najbolj zgovorna zamenjava *titulusa* oltarja Janeza Krstnika, ki je s krstnim kamnom in pokopališčem izpričeval *status* kanalske cerkve kot matične cerkve in s tem povezane, tudi gmotne, privilegije. K oltarju Vnebovzete bi tako po novem vodila oltarja posvečena Mariji in Kristusovemu Rešnjemu telesu: ravno Marijino češčenje in vprašanje evharistije sta bila v središču teološkega spora med katoliško in reformiranimi cerkvami.¹³ Končno, da je bil Mulič kot "vesten in marljiv"¹⁴ župnik pozoren predvsem na vsebinski vidik, izpričuje sam Morello, ko izrecno navaja, da bosta podobi naslikani po navodilih gospoda župnika – "secondo lordine di s(ua) s(ignoria)".

Žal nobena od Morellovih del ni dočakala naših dni, tako da ostaja slikar še naprej znan le po arhivskem gradivu. Zanj namreč vemo, da se je leta 1609 dogovoril s kuratom cerkve sv. Andreja v Moraru za oltarni nastavek, ki je bil po tradiciji srednjeveških oltarjev deloma slikan deloma izklesan v lesu. Delo je Morello oddal v predvidenem roku, samo plačilo pa se je zaradi sodnega postopka zavleklo tja v leto 1612.¹⁵

V zvezi s kanalsko cerkvijo se omenja še (goriški?) zlatar Karl Konrad: 21. julija leta 1626 mu je Gregor Carneu za plačilo svojega dela izročil 26 funtov in 2 solda. Kot priči se omenjata še Gašper Feray iz Kanala in gospod Horacij Vinchiarutto.¹⁶

Muličev napor za posodobitev liturgične opreme pa je doživel nepričakovan udarec. "Leta 1632"

– tako Kociančič – "je prizadela župno cerkev velika nesreča. Vanjo je treščila strela in je zgorela. Cerkev, ki je bila nato na novo zgrajena, je šele 1. junija 1670, na nedeljo v osmini svetega Rešnjega Telesa, po pooblastilu apostolskega nuncija na Dunaju, posvetil ljubljanski škof Jožef grof Rabatta,¹⁷ obenem z glavnim oltarjem preblažene Device Vnebovzete. Ob isti priložnosti je posvetil tudi oltar svetega Rešnjega Telesa. Za stroške obnove so prispevale podružnične cerkve po odloku goriškega arhidiakona: Banjščice 135 liber, Deskle 135, Avče 225, Ročinj 225, Gorenje polje 135 in Sv. Štefan¹⁸ 135, za skupno vsoto 990 funtov. Vnemo župljanov pri čaščenju preblažene Matere Božje in njihovo radodarnost za lepoto božje hiše dokazuje dejstvo, da so dali leta 1639 1150 dukatov videmskemu slikarju Jožefu Cittaneu za poslikavo 'pale' glavnega oltarja, kot se vobče imenuje,¹⁹ ali platna s podobo blažene Device Marije."²⁰

Leta 1760, ko so postavili nov marmornat oltar, ki še danes kraljuje v prezbitariju, so najbrž sliko odstranili in za njo se je že v Kociančičevem času izgubila vsakršna sled, medtem ko je njen avtor Gio. Giuseppe Citareo – varianta Cittaneo je najbrž sad pomote pri prepisu iz originalnega rokopisa – arhivsko dokaj pogosto izpričan v okviru videmske Bratovščine sv. Krištofa med leti 1596–97 in 1651. Bratovščina je imela sedež v istoimenski cerkvi, združevala je predvsem slikarje, Citareo pa je bil večkrat izvoljen v njen upravni svet. V letih 1605–06 je slikar celo prejel plačilo kot organist pri isti cerkvi.²¹ Slikarski opus Citareo je skoraj v celoti izgubljen. Na podlagi arhivskega gradiva mu je bilo pripisano bandero bratovščine (1607),²² nazadnje pa še freski *Kristusovega krsta v Jordanu ter Križanega med Marijo in sv. Janezom evangelistom* v Oratoriju Kristusa odrešenika. Slednji naj bi nastali leta 1623, a se slogovno še oplajata, tako kot podoba na banderu, v stilni govoricici poznega Cinquecenta.²³

Pri obnovitvenih delih cerkve je izpričan še (goriški?) steklar Nicolò Battaleo, ki je 24. marca 1634 prejel 60 lir za okenska stekla. Denar je po

¹² Videm, Mestna knjižnica V. Joppi, f. Principale, ms. 1039, *Bartolomeus comes Purliliarum. Visitatio apostolica*, fol. 460^v–486^v.

¹³ Za Marijino češčenje gl. Menaše, *Marija*, str. 30–40.

¹⁴ Tako se ga spominja avtor kronike *Liber memorabilium* (Kociančič, *Parochia Canalis*, str. 19). V skladu z navodili Tridentinskega koncila je Mulič 4. februarja 1625 uvedel krstno knjigo, za upravljanje fare pa je lahko računal tudi na "več kooperatorjev in drugih duhovnikov": teh je v dvaintridesetih letih župnikovanja bilo dvanajst. Župnik je od leta 1636 nosil naslov apostolskega proto-notarja.

¹⁵ Geat, *La villa*, str. 56 in op. 87–88. Oltar je bil najbrž odstranjen ob prezidavi cerkve v 18. stoletju.

¹⁶ ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, nr. 10 (Priloga 1).

¹⁷ Zaenkrat ostaja neraziskan delež rodbine Rabatta pri obnovi cerkve in sam obseg del. Kanalsko gospostvo je namreč 16. novembra 1623 dobil Anton Rabatta (u. 1650) in istemu je 29. julija 1648 cesar Ferdinand III izročil še patronat nad župno cerkvijo. Antonov sin je bil tudi Jožef Rabatta (1626–1683), ljubljanski škof od leta 1664 do smrti. Za oba gl. Morelli 1855, III, str. 334–340.

¹⁸ Gre za cerkev v Levpi.

¹⁹ Iz italijanščine "pala d'altare".

²⁰ Kociančič, *Župnija Kanal*, str. 23.

²¹ Radassao, *La confraternita*, str. 131, op. 34.

²² Prim. Cavalcaselle, *La pittura friulana*, str. 290. Nazadnje mu jo je pripisal Radassao, *La confraternita*, str. 131.

²³ Radassao, *La chiesa*, str. 89–90: kot vzornika citira Pordenona in Giambatista Grassija, kateremu je bila navadno pripisana freska Križanja.

posredovanju cerkvenih ključarjev Blaža Cornelija (Carnellija?) in Bortola Jacha prispeval Anton Savorgnan.²⁴ Obnova cerkve pa je morala biti tudi uspešno dokončana leta 1655, ko je izpričan nakup novih orgel.²⁵

In končno so v obdobju Muličevega župnikovanja leta 1648 kupili drugi, manjši zvon za cerkev sv. Antona na Kanalskem Vrh. 16. marca 1649 je zanjo ključar Krištof izročil 20 zlatnikov livarju Petru Franku iz Gorice.²⁶ Isti je najverjetneje deset let prej ulil tudi veliki zvon za cerkev sv. Vida v Nekovem: v Kociančičevem času je še obstajal,²⁷ najbrž pa se je tudi ta za vselej izgubil v vihri prve svetovne vojne.

Priloga 1

Adi 21 July 1626

Ich Carlo Conrado bekhene Hiemit mit diesen schein, das ich von den Ehrenwesten Gregor Carneu wegen meines restirten und gemachten arbeits. Namblich Sechs Vnd Zwanzig Pfundt, Vnnd Zwei soldt. Dico Pf. 26 S. 2 empfangen habe. dessen zu Vrkhundt mein hirundter gestellte Handschrift. Datum ut supra: Entgegen habe ich Vorgemelten das seinige restirtes Silber benandlichen 6 loth Zuegestellt. In beywesen Gasperen Feray de Canal, Vnd h: Horatio Vinchiaruto.

Carlo Conrado goltschmidt

Priloga 2

Adi 12 xbrío 1627

R(everendissi)mi: io Pietro Morello, del nobile & molto r(everen)do sig(nor) p(adre) Andrea Mulig pievano in Chanalle contadi ongari 5 per la chapara delle palle qual io tiolto la misura una del San(tiss)mo Sacramen)to & l'altra della Madona qualle sarano secondo lordine di s(ua) s(ignoria). Le figure in fede dic(hia)ro ho fatto il presente scrivere & sotto scritto.

Pietro Morello

Priloga 3

Adi 7 zugno 1630 in Chanalle

R(everendissi)mi: io infra scritto dal molto r(everen)do sig(nor) p(adre) Andrea Mulig pievano in Chanalle contadi du(c)hati quaranta cinque & questi abonconto di quello mi deuono per la palla del S(antiss)mo Sacramento fatta nella loro gesia

come apar nel scritto fatomi dal sopra detto pievano.

Pietro Morello

Priloga 4

Adi 24 Marzo 1634

Confesso io Nicolo Battaleo hauer R(icevu)to dalli Molto Mag(nifi)ci SS(ignor)i Biagio Cornelio et Bortolo Jacho Camerari della veneran(da) Chiesa di Canale p(er) vedriate fatte sin hora, qualli essendo alla summa di L(ire) 310, compenso L(ire) 60 R(icevu)to p(er) auanti dal S(igno)r Ant(oni)o Sauorgnato, et cosi mi chiamo sodisfatto sin hora p(re)sente

Idem qui sup(er) manu(scri)sse

Priloga 5

1649 adi 16 marzo in Guriza

R/ jo Piero Franco del nobile sig(nor) Cristoforo excell(entissimo) cameraro della veneranda parrocchiale di Canale auer butata una canpana a la gesa di S. Antonio in Viarh tanto per fatura et metalo aggiunto in la deta canpana in tuto ducati vinti dicho D(ucati) 20 L(ire) – , –

Jo Pietro Francho

Canpanaro

VIRI IN LITERATURA

ARHIVSKI VIRI

ASGo – Archivio di Stato Gorizia (Državni arhiv v Gorici)

Giurisdizione di Canale, 1650–1831.

Videm, Mestna knjižnica V. Joppi

f. Principale, ms. 1039, *Bartolomeus comes Purtiliarum. Visitatio apostolica.*

LITERATURA

Attems, Karel Mihael: *Vizitacijski zapisniki Goriškega, Tolminskega in Devinskega arhidiakonata Goriške nadškofije, 1750–1759*, I (ur. Franc Kralj in Luigi Tavano). Gorizia : Istituto di storia sociale e religiosa, 1994.

Attems, Karel Mihael: *Vizitacijski zapisniki Goriškega, Tolminskega in Devinskega arhidiakonata Goriške nadškofije, 1762–1773*, IV (ur. Franc Kralj in Luigi Tavano) Gorizia : Istituto di storia sociale e religiosa, 2000.

Cavalcaselle, Giovanni Battista: *La pittura friulana del Rinascimento* (ur. Giuseppe Bergamini). Vicenza : Neri Pozza Editore, 1973 (Pubblicazioni della Deputazione di Storia Patria per il Friuli ; 5).

Geat, Augusto: *La villa di Moraro. Studi goriziani*, XXIV, 1936, str. 31–108.

²⁴ ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, št. 13 (Priloga 4).

²⁵ Kociančič, *Parochia Canalis*, str. 20.

²⁶ ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, št. 17 (Priloga 5). Isti Krištof nastopa kot ključar tudi v računskem spisku z dne 28. septembra 1643 (ASGo, Giurisdizione di Canale, b. 66, fasc. 241, št. 14), kjer so citirani še podružniki Štefan Klodič, Zaharija Mulič in Lenart Segor, ki jih omenja tudi Kociančič (*Parochia Canalis*, str. 19).

²⁷ Kociančič, *Parochia Canalis*, str. 20.

- Kanal ob Soči*. Nova Gorica : Goriški muzej ; Kanal : Občina, 2006. – (Berila ; zv. 6).
- Kociančič, Štefan: Župnija Kanal. *Kanal ob Soči*. Nova Gorica : Goriški muzej ; Kanal : Občina, 2006. – (Berila ; zv. 6), str. 17–32.
- Kociančič, Štefan: Parochia Canalis. *Folium periodicum Archidioeceseos goritiensis*, IV, 1878, str. 4–8, 19–20, 34–36, 55–62.
- Menaše, Lev: *Marija v slovenski umetnosti : ikonologija slovenske marianske umetnosti od začetkov do prve svetovne vojne*. Celje : Mohorjeva družba, 1994.
- Mrakar, Liliana: *San Rocco a Gorizia*. Gorizia : Parrocchia di san Rocco, 1999. – (Le chiese nel goriziano ; 3).
- Morelli di Schönfeld, Carlo: *Istoria della Contea di Gorizia, I–III*. Gorizia : Paternolli, 1855.
- Paljk, Vinko: Iz cerkvene zgodovine Solkana. *Jako stara vas na Goriškem je Solkan* (ur. Branko Marušič). Solkan : Krajevna skupnost, 2001, str. 98–125.
- Radassao, Roberto: La chiesa di Santa Lucia a Udine e le sue confraternite. *La panarie*, 126–127, 2000, str. 83–96.
- Radassao, Roberto: La confraternita di San Cristoforo a Udine e i suoi artisti. *Ce fastu?*, LXXVI/1, 2000, str. 121–136.
- Zadnikar, Marijan: *Znamenja na Slovenskem*. Ljubljana : Slovenska matica, 1964.

R I A S S U N T O

La pieve dell'Assunta a Canal d'Isonzo al tempo del pievano Andrea Mulitsch (1623–1655)

Nella cronistoria della *Parochia Canalis*, pubblicata nel 1878 sul *Folium periodicum Archidioeceseos goritiensis*, Štefan Kociančič aveva modo di elogiare l'operosità di Andrea Mulitsch, che resse la pieve dal 1623 al 1655. Altri documenti,

conservati presso l'Archivio di Stato di Gorizia, consentono di lumeggiare ulteriormente la figura del presule.

L'arrivo del Mulitsch coincise con un'epidemia di peste. A memoria dell'evento e a impetrare l'intercessione delle Vergine e dei Santi Rocco e Sebastiano fu eretta all'ingresso nord dell'abitato, vale a dire al di là del ponte sull'Isonzo, una colonna della peste. Distrutta dai cannoneggiamenti della prima guerra mondiale essa è documentata in alcune foto prebelliche.

Nel 1627 il nuovo parroco commissionò al pittore goriziano Pietro Morello, o Morelli, due pale d'altare raffiguranti rispettivamente la Madonna e il SS. Sacramento, quest'ultima consegnata nel 1630. Il soggetto dei dipinti e la precisazione che saranno eseguiti "secondo l'ordine di sua signoria" sono una chiara spia che il rinnovo dell'arredo liturgico era ispirato alle disposizioni conciliari tridentine e si inseriva nel clima della Controriforma cattolica. Non a caso proprio al Mulitsch, che si avvalse dell'aiuto di ben dodici cooperanti, spetta l'introduzione del "liber baptizatorum".

Al 1626 risale anche un pagamento all'orefice Carlo Corrado. Gli sforzi del Mulitsch subirono però una grave battuta d'arresto nel 1632 quando la chiesa, colpita da un fulmine, bruciò. Nell'incendio andarono perse anche le tele del Morello, che continua a essere noto solo per via documentaria.

La chiesa ristrutturata fu consacrata appena nel 1670, ma già nel 1639 l'altare maggiore fu provvisto della pala, per la quale il pittore udinese Giuseppe Cittareo ricevette 1150 ducati. Nel 1760 il nuovo altare marmoreo a tabernacolo sostituì verosimilmente il dipinto del quale si persero in seguito le tracce.

Nei lavori di riattamento della chiesa intervenne anche il vetraio (goriziano?) Nicolò Battaleo, compensato nel 1634 dai camerari della pieve. Ed è sempre un cameraro della parrocchiale a pagare nel 1649 il campanaro goriziano Pietro Franco per "auer butata una canpana" per la chiesa di Sant'Antonio a Kanalski vrh.